

ชนะใจตน ชนะคนทั้งโลก

พระราชสุทธินิพนธ์

P11001

เราทุกคนทราบและเข้าใจแล้วว่า การมาปฏิบัติธรรมของอุบาสกอุบาสิกา นั้นมายาก คำที่ว่า มายาก คือต้องเสียสละงานของท่านมาช่วงจังหวะวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ ทั้งที่บางท่านก็ทำงานตลอด ไม่มีวันหยุด บางท่านก็หยุดวันอาทิตย์วันเดียว ก็น่าเห็นใจ ถึงกระนั้นก็ตาม ท่านยังอุตส่าห์เสียสละเวลามาสร้างควมดีมีประโยชน์ต่อการทำงานในระหว่างงานหรือกิจส่วนตัวนั้น การสละเวลามาสร้างควมดีเช่นนี้หาได้ยากมาก แต่พวกที่จะเสียสละและตัดปณิธานกังวลได้นั้นต้องเป็นบุคคลที่เห็นคุณค่าของชีวิต เมื่อเรามีชีวิตแบบลุ่ม ๆ ดอน ๆ เดี่ยวสุข เดี่ยวทุกข์ เดี่ยวมีดี เดี่ยวสว่าง เดี่ยวก็สบายใจ เดี่ยวก็ไม่สบายใจ มีแต่ความทุกข์ยากตลอดไป การที่จะให้มีความสุขทุกคนนั้นแสนจะยาก

เราเกิดมาในความทุกข์ หากความสุขที่จะเสมอต้นเสมอปลายนั้นแสนยาก ที่ท่านเสียสละมากนั้นท่านคิดถูกต้องแล้ว มาสร้างควมดีในเวลาจำกัด ถ้าเวลาที่จำกัดนั้นเราทำด้วยความตั้งใจ มีศรัทธา มีจิตมั่น ยึดเหนี่ยวในคุณพระศรีรัตนตรัยแล้ว ก็จะปฏิบัติธรรมได้ประโยชน์ ไม่มากก็น้อย แต่จะเอา ๑๐๐% ก็ยากอยู่ เพราะเวลาเรามันจำกัด ต้องเสียสละการทำงานและหน้าที่มา ถึงหากว่าเราจะหยุดวันเสาร์ อาทิตย์ ก็ต้องมีงานบ้านงานส่วนตัวด้วยกันทุกคน ไม่มีใครที่จะอยู่ว่าง ๆ เฉย ๆ คนที่เสียสละได้เพราะมองเห็นการณ์ไกล ก็พยายามสละเวลาตัดปณิธานกังวลมาเพื่อปฏิบัติธรรม ปฏิบัติได้บ้าง พอรู้แนวทางของการปฏิบัติธรรมว่าจะอยู่ตรงไหน ตั้งสติไว้อย่างไร ได้เจริญกุศลภาวนาประการใดก็พอมีความเข้าใจได้บ้าง เป็นนิสัยปัจจัยต้น ๆ มีโอกาสก็มาอีกได้

บางคนปฏิบัติแล้วกลับไปไม่มาอีก ความดีก็จะไม่เสมอต้นเสมอปลาย เราไม่สามารถจะช่วยให้จิตใจมีโอกาสสร้างควมดีได้ การเจริญสติปัฏฐาน ๔ นั้น ก็ไม่ใช่ของง่าย ทำได้ยากมาก แต่เรารู้แนวทางปฏิบัติก็ทำไปโดยต่อเนื่อง ทำซ้ำไปและก็ทำไปเรื่อย ๆ เป็นประจำ ก็สามารถจะกำหนดจิตใช้สติเราได้ดี แต่ถ้าเรามีสติดีแล้วมันจะชนะจิต จิตนี้มันจะคิดอะไรต่ออะไรบ้างเราก็ไม่ทราบ เราไม่เข้าใจ ถ้าเรากำหนดจิตอยู่ตลอดเวลาที่จะเปลี่ยนอิริยาบถ และกำหนดจิตได้ถูกอิริยาบถแล้ว เราก็จะสามารถชนะจิตเราได้ จิตที่เราชนะมันไม่ได้ก็ปล่อยไปตามอารมณ์ เวลาเสียใจไม่สบายใจก็ปล่อย ไม่รู้จักแก้ไข ขาดสติเมื่อใดใจก็จะเลพลาดพาดไปอย่างนั้น

เรามาเจริญพระกรรมฐานปฏิบัติอยู่ทุกลมหายใจเข้าออก ไม่ใช่ของยากอะไรนักหนา แต่ของที่ยากที่สุดนั้นก็คือ จิตของเราไม่ได้สนใจ ขาดสติตกไป ไม่สามารถจะชนะใจเราได้ จิตมันก็แพ้ จิตใจเหลวแหลกแตกกลาย เหมือนคนติดยาเสพติด บอกเลิกแล้วก็ไม่เลิก เลิกไม่ได้ก็แพ้อยู่ตลอดชนะไม่ได้ ถ้าเรามีสติอยู่ในสมาธิ ตั้งอยู่ตลอดรายการแล้ว ก็สามารถชนะเข้าสักวันหนึ่ง ในเมื่อเราชนะจิตใจของเราได้ ก็สามารถชนะคนอื่นได้โดย ไม่ยากนัก แต่เราก็ยังแพ้ตัวเองอยู่ไม่สามารถจะชนะใจจนได้ คนเราจึงขยันไม่เท่ากัน ขี้เกียจไม่เท่ากัน เนื่องจากว่าไม่มีการชนะจิต ไม่อยากเอางานเอาการแต่ประการใด คนประเภทนี้ควรแพ้ แพ้แปลว่ามันแย่ง แย่งไปแล้วก็ไม่มีอะไรดีขึ้นอีก ไม่สามารถแก้ไข ปัญหาที่มันเกิดขึ้นในชีวิตของตนเลย นำความหายนะเข้ามาสู่จิตก็เนื่องจากเราขาดสติไปนั่นเอง ถ้าเรามีสติกำหนดได้ เช่นยกตัวอย่างว่า ยืนหนอ ๕ ครั้ง เราก็ยังทำกันไม่ได้ ถ้าทำได้แล้วจะรู้ซึ่งถึงจิตว่าจะชนะมันตรงไหน เรามีสติควบคุมไว้ได้

เวลาพูดนั้นมันมีสัจจะความจริงที่ขณะพูด แต่พูดแล้วไม่ทำเพราะเหตุใด **คนพูดแล้วไม่ทำ คือคนแพ้** แพ้แล้วมันก็ต้องแย่ง แย่งแล้วมันก็ต้องทรุด ไม่ได้วิมุติ ไม่สามารถจะสำเร็จมรรคผลแต่ประการใด ไม่สามารถสำเร็จแน่นอนทั้งทางโลกและทางธรรม ทำอะไรก็จับจด เหมือนคนไปเข้างานบริษัท เข้าแล้วก็ออก มันเบื่องาน ไปเข้างานโน้นก็ออกงานนี้ มันจับจดตลอดเวลา นี่แปลว่าผู้พ่ายแพ้ไม่มีการชนะจิตใจได้เลย ก็จะมีแต่ความทุกข์ความเพ้อฝันไปต่าง ๆ นานาประการ มีความทุกข์แล้วก็ดิ้นรนไปตามเรื่องกุศลอกุศลกรรม ไปหาผีเจ้าเข้าทรง ไปหาที่พึ่ง แต่แล้วขาดที่พึ่งของตน การเจริญกรรมฐานต้องการจะพึ่งตนให้ได้ ต้องตั้งสติให้มันปลงตก ทำจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์

คนที่พูดแล้วไม่ทำ พ่ายแพ้ทั้งคำพูด พ่ายแพ้ทั้งอารมณ์ อารมณ์ก็ขมให้อยู่ที่ ไม่ได้ ธรรมดา ไม่มีอะไรขมใจ ธรรมดาตัวนี้แหละแปลว่า **ข่ม** แปลว่าให้จิตอยู่ที่ คือสติตัวเอง สตินี้มันทำให้ข่มได้หลายอย่างทำให้สบายก็ได้ แต่ขาดสติเมื่อใด เราจะเสียใจเมื่อนั้น จะทำอะไรก็ไม่ได้ผลมีแต่ความเกียจคร้าน เกียจคร้านต่อหน้าที่การงานไม่เอางานเอาการ การงานก็เสียไปเองเป็นการ ทำร้ายตัวเองคือพวกพ่ายแพ้ เป็นการทำลายตัวเอง คนที่สร้างตัวเอง ส่งเสริมตัวเองให้ดีนั้นก็เป็นผู้ชนะจิต โดยมีสติควบคุมเอาไว้ได้ ถ้าเราควบคุมไว้ไม่อยู่ จิตใจจะออกไปข้างนอก ไม่สามารถจะตามไปคุมมันได้ จิตใจก็เลเพลาดพลาดไปตามสภาวะของเขาเหล่านั้น ไม่สามารถจะอยู่คงที่คงวางคงตกได้เลย ก็กลายเป็นคนที่เหลวแหลก ทำอะไรก็จับจด ทำอะไรก็ขาดความจริงใจ ขาดเหตุผลข้อนี้ไป

การเจริญสติปฏิบัติธรรม ถ้าทำโดยต่อเนื่องไป จะเป็นคนมีธรรมะประจำใจ จะเป็นคนเรียบร้อย อิริยาบถก็จะเปลี่ยนไปเรียบร้อยสวยงาม น่าดู น่ารัก น่าชม จะรับประทานอาหารก็

เรียบร้อยไม่มูมมาม ไม่เกะกะ จะเรียบร้อยทุกอย่าง นี่การปฏิบัติธรรมเป็นอย่างนี้ ถ้าไม่
สำรวมขาดความสังวร ขาดสติ ไม่ระวัง มันก็มักพลาด เกิดเป็นความประมาทขึ้นกับตัวท่าน
เอง ตัวท่านเองจะทำอะไรไม่ได้ดี ท่านองนี้เป็นต้น

การยี่นหนอ ๕ ครั้ง เราต้องตามวัด วัดตั้งแต่ศิระะลงปลายเท้า วัดจากเท้าขึ้นมาบน
ศิระะ ให้มันมีสติอยู่ด้วย ท่านทำได้ท่านก็จะชนะ เมื่อท่านชนะใจตัวเองได้แล้วเหตุใดเล่าจะ
ชนะคนอื่นเขาไม่ได้ ท่านจะแพ้ตัวเองอยู่เสมอ มันก็มักแพ้คนอื่นด้วย พระพุทธเจ้าท่านยก
ตรงนี้มาสอนชัดเจนมาก ถ้าชนะตัวเราได้ ชนะจิตใจได้เมื่อไร ก็เปรียบประดุจว่าชนะคนทั้ง
โลกได้

โลกมนุษย์จะเป็นโลกที่แจ่มใส ไม่มีอนาถรร้อนจิตได้ก็ต่อเมื่อเราชนะตนเองได้ ชนะ
โลกก็หมายถึงทำให้โลกให้สว่าง ให้มันสว่างไสวเหมือนแสงสว่างในปัญญาของตน ถึงจะได้กุศล
ทำอะไรก็ไม่จับจด ทำอะไรก็เรียบร้อย เช่นหายใจเข้าออก บางคนก็กำหนดกันไม่ได้ มันไม่
ค่อยได้จังหวะ อารมณ์ของตนเองก็จะร้อนบ้างเย็นบ้าง หายใจเข้าออกไม่เสมอดันเสมอลาย
ขาดเป็นช่วง ๆ ความชัดเจนของการมองท้องฟองยุบมันก็ไม่ชัด เพราะเราขาดสติ สติเราไม่
พอนั่นเอง

การเดินทางกรรม พยายามเดินให้ช้าเข้าไว้ **เดินไวมันขาดสติ ทำอะไรรวดเร็วมาก
เกินไปมักขาดสติ** ขาดสติเมื่อใดจิตมันจะเป็นทาส มันจะขาดความคิดอ่านขาดความรู้ ขาด
ความตั้งใจ และมันขาดประสบการณ์ที่มันเคยประสบมา ท่านทั้งหลายมีอุดมการณ์ในชีวิต
ของท่าน ท่านจะมีสติ ยกตัวอย่างให้เห็น เกิดมาตั้งแต่เล็ก ๆ ไร้พ่อไร้แม่ ต้องพึ่งตัวเองตลอด
ในการเหนื่อยยากลำบากลำบากต้องทนตลอดรายการ

คนมีสติมีอุดมการณ์จะอดทนต่อการทำงาน และหน้าที่ตั้งแต่เล็ก อยู่ในกองเงินกองทอง
อยู่ในบ้านเศรษฐีแต่เอาดีไม่ได้ เพราะเหตุใด เพราะไม่มีความอดทน พอแยกครอบครัวไป
แล้วโดนเข้าหมดทุกราย เพราะไม่เคยทนทุกข์ทรมาน ลำบากมาก่อน คนที่ไม่เคยลำบากมา
ก่อนไปทำอะไรโดนยากลำบากเข้า จิตก็หลุดออกไปนอกประเด็น ขาดขันติความอดทน ขาด
ขันติธรรม แล้วจะมีประโยชน์อันใดหรือ บางคนชนะใจตนเองไม่ได้ ตั้งใจทำ ๓ วัน ทำ ๓ วัน
บ้าง ๗ วันบ้าง แต่ยังไม่ครบกำหนดที่ตั้งใจไว้ก็ลาไปแล้ว บอกหนูทำไม่ได้ นี่แหละมันเป็น
อย่างนี้หนอ ของง่าย ๆ ก็ทำไม่ได้แล้ว แล้วของยากจะทำกันได้อย่างไร

การเจริญกรรมฐานไม่ใช่ของยาก แต่ปัญหาอยู่ที่ความตั้งใจทำ เรามีศรัทธาหรือเปล่า
ไม่มีศรัทธาสรางความดี มีแต่ศรัทธาสรางความชั่ว ไม่มี ความอดทน ไม่มีการต่อสู้ที่จะสร้าง
ความดี ชีวิตก็จะเลเพลาดพลาดทั้งชีวิต พลาดจากการงาน การงานที่เป็นหน้าที่ของตนก็ทำ
ไม่ได้ เช่น กิจวัตรสวดมนต์ไหว้พระก็ไม่สนใจ ไม่อยากสวด อดใครเขาไม่ได้ คนเราจะอด

ใคร ต้องเอาความดีของตนเข้าไปอวด ไม่ใช่เอาความชั่วไปอวดเขา คนเราไม่ใช่ว่าจะอวดดีกว่าคนอื่นเขา แต่มีความดีให้เขาเห็น ให้เขาได้เป็นพยานหลักฐานบ้างจะดีกว่า

การสร้างความชั่วนี้มันสร้างออกไปง่าย ๆ แต่ทำความดีมันยากลำบากใจเสียเหลือเกิน ก็ไม่อยากจะสร้างกัน การมาเจริญกรรมฐานจึงไม่ชอบประกอบความดีกัน ชอบไปประกอบความชั่ว เอาตัวเลวร้ายในสังคม เป็นที่ฟังของใครก็ได้ ทำไม่ถึงเป็นที่ฟังใครไม่ได้ เพราะตอบคำเดียว เพราะฟังตัวเองไม่ได้นั่นเอง ช่วยเหลือตัวเองยังไม่ได้แล้วใครจะมาช่วยเรา หรือจะมาฟังเราได้เลย เห็นไหมมันออกมาในรูปแบบที่ชัดเจนมาก

ท่านชนะจิตใจท่านได้ ท่านจะมีความสุขมาก ถ้าท่านแพ้อยู่ตลอด ท่านก็จะไม่สามารถชนะกิเลสความชั่วต่าง ๆ ภายในตัวท่านได้เลย เช่นความโกรธ ท่านก็ไม่สามารถจะชนะความโกรธของท่านได้ ท่านจะมีแต่ความโกรธ ชี้โมโห ชี้หึง ชี้หวง หนักหน่วงในหัวใจ ทำอะไรจะไม่มีแบบแผน

ท่านทั้งหลายเอ๋ย ถ้าเรามาเจริญกรรมฐานเพิ่มพลังจิต ให้เกิดรักตัวเองให้มาก ก่อนที่จะไปรักคนอื่นเขา ท่านจะยอมรับคนอื่นมากกว่ายอมรับตนเอง มีที่ไหน ท่านอุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย ถ้าท่านเจริญกรรมฐานได้ผล ท่านจะสงสารตัวเองว่า เมื่อก่อนเราสร้างความชั่วไว้มากมายก็จริง ยิงนกตกปลา ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตมามากมายก็จริง แต่เอาละตอนนี้ข้าพเจ้าจะขอตั้งใจ ต่อไปในชีวิตของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะขอตั้งสัจจะไว้ จะไม่ขอกระทำชั่วเช่นนี้อีกต่อไป จะสร้างแต่เมตตา จะช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป

การเจริญกรรมฐานทำให้ช่วยเหลือตัวเองได้ทุกกระเบียดนิ้ว เราสอนตัวเองได้เมื่อใดแล้ว เราก็จะสอนคนอื่นได้ ถ้ายังสอนตัวเองไม่ได้ ไม่ต้องไปสอนคนอื่นเขา เช่นครูโรงเรียน คุณครูมักสอนว่า “นักเรียนเอ๋ย เจ้าต้องทำอย่างที่คุณครูสอน แต่อย่าเอาเยี่ยงอย่างที่คุณครูทำ” เพราะครูกำลังจะไปกินเหล้า เดี่ยวครูจะไปเล่นการพนันแล้วนักเรียนเอ๋ย นี่มันเป็นอย่างนี้แล้วใช่ไหมครูบาอาจารย์สมัยนี้ กรุณาเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนหน่อย

บางทีครูอาจารย์สอนกรรมฐาน ก็สอนหนึ่ง สอนเดินจงกรม แต่แล้วครูอาจารย์ก็แอบไปนอนซะแล้ว แล้วมันจะขลังไหม มันจะไม่ขลัง แต่จะเกิดความคลั่งในจิตใจ

คนเราแค่ตัวเองก็ยังเอาตัวเองไม่รอด แล้วจะไปช่วยเหลือคนอื่นได้อย่างไร กินก็ไม่พอ ปากพอกท้อง แล้วไหนเลยจะไปมีผิวมีเมียม จะไปเลี้ยงลูกเลี้ยงเต้าได้อย่างไร แค่ตัวเองก็ไม่รอดแล้ว อย่าเพิ่งไปมีครอบครัวเมื่อยังไม่พร้อม คนประเภทนี้จะไปไม่รอดนะ กินไม่พอกปากไม่พอกท้อง แล้วยังจะไม่เอาคนอื่นเขามาลำบากเป็นครอบครัวสร้างตัวก็ไม่ได้เช่นนี้

ท่านทั้งหลายที่มาเจริญกรรมฐาน ขอให้ท่านตั้งใจ ถ้าไม่ตั้งใจแล้ว ท่านจะสำนึกเสียใจภายหลังว่า เรานะเราเกิดมาทั้งทีเอาดีกับเขาบ้างไม่ได้เลยหรือ บางคนก็ช่วยตัวเองไม่ได้

บางบ้านก็เป็นเศรษฐีมั่งมีศรีสุข ก็ยังช่วยตัวเองไม่ได้มีมากหลายประการ คนประเภทนี้มักเป็นคนมักง่ายเห็นแก่ตัว เห็นแต่ประโยชน์ส่วนตน คนประเภทนี้ถ้าได้เจริญกรรมฐาน ทำได้ จะกลับเป็นคนที่เสียสละ มีเมตตา รักตัวก่อน ในเมื่อสงสารรักตัวเองแล้ว ก็จะไปสงสารคนอื่น

คนที่รักตัวเองจริงจะไม่กลัวตาย รักตัวอยากกลัวตาย คนที่ไม่รักตัวกลัวตายนั้นเป็นคนไร้สาระแล้วก็จะได้ตาย ไร ๆ คนที่รักตัวจริงแล้วทุกสิ่งเขาก็จะไม่ตาย อดทนตลอดไป จะทำอะไรก็มีขันติธรรม มีอะไรมากระทบกระเทือนจิตใจก็สามารถอดทนได้ มีสติที่มั่นคงแล้วทุกสิ่ง ทำอะไรจะไม่ประมาทพลาดพลั้งไปได้เลย

เพราะฉะนั้น การเจริญกรรมฐานจึงมีประโยชน์สำหรับผู้ทำติดต่อกันไป และเวลาไม่สบายใจก็ควรจะเจริญกรรมฐาน ตั้งสติเอาไว้พิจารณาทุกข์ เราแก้ทุกข์ถึงเวลาทุกข์แล้วก็เอาสุขมาอย่างไร ถึงเวลาที่มีความทุกข์ความยากลำบากรบกวนกันที่ อयरอริแต่ประการใด ตั้งสติยึดมั่นได้ จะได้แก้ปัญหาที่ทุกข์ ทุกข์เรื่องครอบครัว ทุกข์เรื่องงาน ทุกข์เรื่องกิจการต่าง ๆ เรารีบแก้ตอนนั้นทันที อดทนสู้ด้วยสติสัมปชัญญะจากการเจริญสติปัฏฐาน ๔ เป็นการต่อสู้ที่ดีที่สุด ต่อสู้อย่างเข้มแข็ง กำลังกายก็เข้มแข็ง กำลังจิตก็อดทน บริหารงานได้อย่างมีประโยชน์ ต่อชีวิต ชีวิตท่านก็จะแจ่มใส นั้นแหละจึงแก้ปัญหาได้ มิฉะนั้นท่านจะแก้ปัญหาไม่ได้ มานั่งจิ้ม ๆ จำ ๆ แล้วจะให้ไถ่ญาณได้อย่างไร มา ๑๐ วัน ๗ วัน ไถ่ญาณ ๑๖ เดินไปถึงระยะ ๖ อธิบายญาณกันเป็นแถวไปหมด ไถ่อะไร แค่พองหนอยุบหนอกก็ทำไม่ได้กันแล้ว ขว้างขว้างอย่าง ก็ยังไม่ได้จังหวะ ยืนหนอกก็ไม่ได้ผล แล้วท่านจะได้ญาณตรงไหน

ขอให้ท่านผู้ปฏิบัติธรรมตั้งใจกำหนดตั้งสติทุกอิริยาบถ กำหนดจิตทุกลมหายใจเข้าออก อย่าหายใจทิ้งปล่อยอารมณ์ไปเปล่า ๆ ไม่มีสติเสียไปเปล่า ๆ เหมือนเปิดน้ำประปาทิ้ง ไม่มีประโยชน์ เราจะเดินไปทางไหนก็ต้องเดินอย่างมีสติ จะพูดก็พูดอย่างมีสติ จะทำการงานใดก็มีสติกำหนดไว้

ถ้าเราถ้าโกรธง่ายจะแก่เกินวัย บางคนอายุแค่ ๔๐ เหมือนคนอายุ ๗๐ บางคนอายุ ๘๐ กลับเหมือนคนอายุแค่ ๖๐ นั้นแหละเพราะเขาไม่โกรธเขาไม่หลงโทษใคร เขาสร้างอารมณ์คือกรรมฐานตลอดรายการ เขาจึงไม่แก่เกินวัย ถ้าคนไหนโกรธบ่อย ๆ โรคมันจะแทรกซ้อน มันจะตายไว้นะ

ท่านยึดพระรัตนตรัยเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจท่านตลอดชีวิต ท่านจะทำอะไรก็ทำอะไรพลาด มีหลักฐาน จิตก็ชุ่มชื่นเบิกบานใจ ท่านจะต้องไม่สนใจกันคนที่แพ้อายุตลอดรายการ ไม่เอาไหน ไม่เอางานเอาการ วัน ๆ มัวแต่นั่งคิดแต่ไม่ทำ ไม่ได้เรื่องไม่ได้ราว ท้อแท้ต่ออุปสรรคตลอด

คนเราไม่ควรปล่อยอารมณ์ตามใจตนตามใจตัว เอาดีไม่ได้แน่นอนที่สุด แม้จะเอาพระ มาเทศน์ หรืออ่านหนังสือธรรมะสัก ๑๐๐ เล่ม ก็เอาดีไม่ได้ ปฏิบัติกรรมฐานทั้งที่ก็มาทำจิ้ม ๆ จำ ๆ บวชชีพราหมณ์วัดนี้เสร็จ ไปบวชชีพราหมณ์วัดโน้นต่อ วัดโน้นตั้ง วัดนี้ตั้ง ตั้งไปทั่วประเทศ เตียวฝึกพุทธโฆบาง เตียวสัมมาอะระหังบ้าง เตียวพองหนอยุบหนอบ้าง เลยไม่ได้ หลักที่แน่นอน ไม่ได้เกณฑ์พิธีการเสียความเป็นมนุษย์ เป็นบุรุษโคลมลอยเคว้งคว้าง อายุมากแล้วยังเอาดีไม่ได้ น่าเสียดาย ต้องอับอายขายหน้าเพื่อนในสังคม เค้าได้ดีกันหมด แต่เรายังเอาดีไม่ได้ เรามีมือมีเท้าเหมือนเขา แต่ทำไมทำดีไม่ได้เท่าเขา

อาตมาได้ธรรมะเมื่อตอนเลี้ยงเป็ด ขอฝากไว้ด้วยตอนเลี้ยงเป็ด ต้องไปหาหอยโข่ง จะมาหุบให้เปิดกิน จับได้หอยโข่งตัวใหญ่ตัวหนึ่ง ก็เกิดนึกสนุกตามประสาเด็ก เลยเขียนชื่อนามสกุล และวันที่เอาไว้ เสร็จแล้วก็เหวี่ยงลงน้ำไป หนองมันแห้ง เรียกว่าหนองวัดมะปราง ภายหลังต้องไล่เป็ดไปเลี้ยงเลยวัดศรีสาครไป อยู่หลังบ้านแม่ใหญ่ สมัยนั้นแม่ใหญ่ยังเป็นสาวอยู่ เราก็กินเลี้ยงที่นั่น เรียกว่าหนองหม้อแกง ไปหาหอยโข่งมาให้เปิดกิน โยมแม่ของอาตมาเลี้ยงเป็ดไว้เป็นพัน พอโรงเรียนปิดก็จะมาช่วยแม่เลี้ยง ที่นี้พอหาหอยโข่งไปหาหอยโข่งมาก็พอดีไปเจอหอยโข่งตัวเดิม มีชื่อเราที่เขียนติด เราเลยไปหาลุงทรัพย์ ลุงทรัพย์ไม่ใช่คนอื่นไกลก็คือคุณพ่อของแม่ใหญ่นั้นเอง ตอนนั้นลุงทรัพย์กำลังช่วยเขาสร้างโบสถ์ที่วัดศรีสาคร อาตมาก็ไปถามลุงทรัพย์ว่า “ลุงทรัพย์ครับหอยโข่งตัวนี้มาได้อย่างไร ผมทิ้งมันไว้ที่วัดมะปราง หอยมันเดินมาที่นี่ได้อย่างไร” ลุงทรัพย์ก็ตอบอาตมาว่า “หลานเอ๋ยหอยมันเอาปากเดินมาเวลาหนองมันแห้งมันก็ขุดรูอยู่ใต้ดิน พอฝนตกข้ำแล้วดินมันอ่อนแล้ว มันก็เอาปากเดินตามน้ำ แล้วมันก็เอาปากเดินมาเรื่อย ๆ มันรู้ด้วยว่าหนองอยู่ตรงไหน มันเดินมาตามน้ำ พอน้ำไหลไปที่ไหนมันมักเอาปากเดินไปได้ระยะถึง ๒ กิโลเมตร ถึงได้ถึงหนองน้ำบ้านแม่ใหญ่ได้”

พี่น้องที่รัก อาตมาได้ธรรมะเลยในตอนเป็นเด็กนั้น อพิโซ่ อนิจจัง อนิจจาเอ๋ย เรามีมือมีเท้าแท้ ๆ ไม่รู้จักจะเดิน ขี้เกียจ แต่หอยมันไม่มีมือไม่มีเท้า แต่มันใช้ปากเดินได้ตั้งสองกิโล

ท่านทั้งหลายเอ๋ย ท่านจะคิดว่าท่านไม่ตายหรือ ถึงได้สร้างความชั่วกันนัก หากนึกถึงความตายจะมาถึงเมื่อไรก็ไม่ทราบ รีบสร้างความดีตั้งแต่วินาทีนี้เป็นต้นไป เวลาเป็นใหญ่เท่ากันหมด เวลาจะมีค่ามากกว่ากันไม่มี

สุดท้ายนี้ขอให้ท่านบัณฑิตทั้งหลาย จงมีความเจริญรุ่งเรืองต่อไป ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทั้งหลาย ขอทุกท่านจงเจริญไปด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณชนสารสมบัติ นึกคิดสิ่งใดสมความมุ่งมาดปรารถนาทุกรูปทุกนาม ณ โอกาสบัดนี้เทอญ

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๙